

ISCESS'18

International Symposium on Contemporary
Education and Social Sciences

**ULUSLARARASI ÇAĞDAŞ EĞİTİM VE
SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU (ISCESS)
INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
CONTEMPORARY EDUCATION AND
SOCIAL SCIENCES
TAM METİN KİTABI**

22 - 25 Kasım/November 2018
Antalya Türkiye
isbn: 978-605-68886-1-8

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR (Mersin Üniversitesi)

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Prof.Dr.OktayAKBAŞ(Kırıkkale Üniversitesi)

Prof.Dr.AykutEmreBOZDOĞAN(Gaziosmanpaşa
Üniversitesi)

Prof.Dr.SonerMehmetÖZDEMİR(Mersin Üniversitesi)

Doç.Dr. Halil TOKCAN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Doç.Dr. Süleyman YAMAN (Ondokuz Mayıs Üniversitesi) Doç.

Dr. Yılmaz YEŞİL (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Erhan GÜNEŞ (Ahi Evran Üniversitesi) Dr.

Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ (Gazi Üniversitesi)

Dr. Sinan DEMİRTÜRK (Gazi Üniversitesi) Dr.

Alper ALTUNÇEKİÇ (Gazi Üniversitesi)

Dr. Aslıhan Selcen BİNGÖLARSLANGİLAY (Gazi Üniversitesi) Dr.

Volkan KUKUL (Amasya Üniversitesi)

Araş.Gör. Abdullah GÖKDEMİR (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Ümmü Gülsüm Vural (Gazi Üniversitesi)

BİLİM VE HAKEM KURULU

- Prof.Dr. Ahmet DOĞANAY (Çukurova Üniversitesi)
Prof.Dr. Ahmet SABAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞEK (İstanbul Üniversitesi)
Prof.Dr. Alikram ABDULLAYEV (Devlet İdarecilik Akademisi, AZERBAYCAN)
Prof.Dr. Ali TAŞ (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof.Dr. Alim KAYA (Mersin Üniversitesi)
Prof. Artukbay SUYUNDUKOV (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, KIRGIZİSTAN)
Prof.Dr. Asım ARI (Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Aslıhan DOĞAN TOPÇU (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)
Prof.Dr. Aykut Emre BOZDOĞAN (Tokat Gazi Osmanpaşa Üniversitesi)
Prof.Dr. Bahri ATA (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Behçet ORAL (Dicle Üniversitesi)
Prof.Dr. Bilgi ÜNAL İBRET (Kastamonu Üniversitesi)
Prof.Dr. Boraş MIRZALIYEV (Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, KAZAKİSTAN)
Prof.Dr. Cevdet YAKUPOĞLU (Kastamonu Üniversitesi)
Prof. Dr. Danday ISKAKULİ (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, KIRGIZİSTAN)
Prof. Dr. Enver MUKAYEV (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, KIRGIZİSTAN)
Prof.Dr. Ertuğrul USTA (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof.Dr. Fuad MEMMEDOV (Devlet İdarecilik Akademisi, AZERBAYCAN)
Prof.Dr. Durmuş Ali ARSLAN (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Fadıl HOCA (Uluslararası Vizyon Üniversitesi Rektörü, MAKEDONYA)
Prof.Dr. Galip YÜKSEL (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Ghadir GOLKARIAN (Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC)
Prof.Dr. Gülay EKİCİ (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Gültekin ÇAKMAKÇI (Hacettepe Üniversitesi)
Prof.Dr. Gülşen AVCI (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Gürbüz OCAK (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof.Dr. Halil İbrahim YALIN (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Hasan BACANLI (Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi)
Prof.Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Hilmi DEMİRKAYA (Akdeniz Üniversitesi)
Prof.Dr. Hüseyin İSAYEV (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, KIRGIZİSTAN)
Prof.Dr. Jacinta A. OPARA (Kampala International University, UGANDA)
Prof.Dr. Javier FOMBONA (University of Oviedo, İspanya)
Prof.Dr. İrfan ERDOĞAN (İstanbul Üniversitesi)
Prof.Dr. Kari SORMUNEN (University of Eastern Finland, FİNLANDİYA)
Prof.Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET (Gazi Üniversitesi, emekli)
Prof.Dr. Linda ROBERTSON, (Kent State University, ABD)

Prof.Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Mehmet KÖÇER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Prof.Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof.Dr. Murat PEKER (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof.Dr. Mustafa SAFRAN (YÖK Denetleme Kurulu Üyesi)
Prof.Dr. Mustafa SARIKAYA (Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof.Dr. Murat TAŞ (Giresun Üniversitesi)
Prof.Dr. Mutlu Nisa ÜNALDI CORAL (Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof.Dr. Nadir ÇELİKÖZ (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof.Dr. Necati CEMALOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Necdet HAYTA (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Nurettin ÖZTÜRK (Pamukkale Üniversitesi)
Prof.Dr. Oktay AKBAŞ (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof.Dr. Orhan KARAMUSTAFAOĞLU (Amasya Üniversitesi)
Prof.Dr. Osman MERT (Atatürk Üniversitesi)
Prof.Dr. Polat MİRZALİYEV (Miras Üniversitesi Rektörü, KAZAKİSTAN)
Prof.Dr. Refik TURAN (Türk Tarih Kurumu Başkanı)
Prof.Dr. Sedat YÜKSEL (Bursa Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Serhat YILMAZ (Kastamonu Üniversitesi)
Prof.Dr. Servet ÖZDEMİR (Başkent Üniversitesi)
Prof.Dr. Sevilay KARAMUSTAFAOĞLU (Amasya Üniversitesi)
Prof.Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Şener DEMİREL (Fırat Üniversitesi)
Prof.Dr. Şerife YORULMAZ (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Uğur SARI (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof.Dr. Ülker AKKUTAY (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Tacida HAFIZ (Priştine Üniversitesi, KOSOVA)
Prof.Dr. Talip KIRINDI (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof.Dr. Tayip DUMAN (Yozgat Bozok Üniversitesi)
Prof.Dr. Temel ÇALIK (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Tuğba YELKEN (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Tuncay ÖZSEVGEC (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof.Dr. Turhan ÇETİN (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Uwe GELLERT (Berlin University, ALMANYA)
Prof.Dr. William W. COBERN (Western Michigan University, ABD)
Prof.Dr. Yasin ÜNSAL (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Yavuz BAYRAM (Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof.Dr. Yavuz ERİŞEN (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof.Dr. Yunus YILDIRIM (Mersin Üniversitesi)
Prof.Dr. Yusuf PIRIMBAYEV (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, KIRGIZİSTAN)

Prof.Dr. Yüksel DEDE (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Zekeriya NARTGÜN (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Prof.Dr. Zhang QIAOPING (Chinese University of Hong Kong, HONG KONG)
Doç.Dr. Adnan ALTUN (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Doç.Dr. Arzu UYSAL (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Atilla DÖL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç.Dr. Bayram TAY (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Doç.Dr. Bülent AKBABA (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Bülent AKSOY (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Demet SOMUNCUOĞLU ÖZERBAŞ (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Elif ALADAĞ (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)
Doç.Dr. Elman NESİROV (Devlet İdarecilik Akademisi, AZERBAYCAN)
Doç.Dr. Emrah UYSAL (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Eralp BAHÇIVAN (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Doç.Dr. Esmâ KADIZADE (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Ferudun SEZGİN (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Gökhan DUMAN (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Güven ÖZDEM (Giresun Üniversitesi)
Doç.Dr. Hakan DÜNDAR (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç.Dr. Halil TOKCAN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç.Dr. Hasan OKTAY (Uluslararası Vizyon Üniversitesi Rektör Yrd., MAKEDONYA)
Doç.Dr. Hikmet SÜRMEİ (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Harun ÇELİK (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç.Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN (Sakarya Üniversitesi)
Doç.Dr. İlhan EGE (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. İlker KÖSTERELİOĞLU (Amasya Üniversitesi)
Doç.Dr. İrfan YILDIRIM (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Doç.Dr. Korkmaz MUSTAFAYEV (Diller Üniversitesi, AZERBAYCAN)
Doç.Dr. Lütü ÜREDİ (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Mehmet Akif SÖZER (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Mehmet Arif ÖZERBAŞ (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Mehmet KATRANCI (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç.Dr. Mehmet MUTLU (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç.Dr. Meryem SAMIRKAŞ KOMŞU (Mersin Üniversitesi)
Doç.Dr. Muhammet BAŞTUĞ (İstanbul Üniversitesi)
Doç.Dr. Mürteza HASANOĞLU (Devlet İdarecilik Akademisi, AZERBAYCAN)
Doç.Dr. Mustafa Serdar KÖKSAL (Hacettepe Üniversitesi)
Doç.Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Doç.Dr. Özgen KORKMAZ (Amasya Üniversitesi)
Doç.Dr. Özgül KELEŞ (Aksaray Üniversitesi)
Doç.Dr. Recep ÇAKIR (Amasya Üniversitesi)

Okul Öncesi Eğitimde Aile Eğitim Etkinliklerine Yönelik Öğretmenlerin Bakış Açıları

Emine YILMAZ BOLAT

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

Serdarhan Musa TAŞKAYA

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

Figen GÜRSOY

Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Mersin il merkezi Akdeniz ilçesindeki okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yer verdikleri aile eğitim etkinliklerini belirlemek ve aile eğitim etkinliklerine ilişkin sorunlar ile bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin aile eğitimi ile ilgili tercih ettikleri ve kullanmadıkları etkinlikler, nedenleri, aile eğitimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve etkili bir aile eğitimi için çözüm önerilerine yer verilmiştir. Araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu Mersin il merkezi Akdeniz ilçesindeki bağımsız anaokulunda görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmış olup; veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin aile eğitimine yönelik olarak konferanslara sıklıkla yer verdikleri belirlenmiş, aile eğitim etkinliklerine ilişkin olarak bazı sorunlar ve aile eğitimine yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Aile katılımı, aile eğitim etkinlikleri, okul öncesi öğretmeni

Viewpoints of Teachers for Family Education Activities in Preschool Education

Emine YILMAZ BOLAT

Mersin University, Faculty of Education

Serdarhan Musa TAŞKAYA

Mersin University, Faculty of Education

Figen GÜRSOY

Ankara University, Faculty of Healthy Sciences

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the family education activities of pre-school teachers in the pre-school education centers in the city center of Mersin and to examine the problems related to family education activities and the solution suggestions for these problems. For this purpose, the activities that the preschool teachers prefer and don't use related to the family education, the reasons they face, the problems they face with the family education and the solutions for effective family education are included. Phenomenology pattern of qualitative research methods is used as research design. The study group consists of 10 preschool teachers who work in an independent kindergarten in the center of Mersin. Interview form was used as data collection tool. Data were analyzed by content analysis technique. As a result of the research, some problems related to family education activities and solutions for family education have been introduced.

Keywords: Family Education Activities, family Involvement, pre-school teachers

GİRİŞ

Aile, bireyin bilişsel, sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimini ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleriyle şekillendiren sosyal bir kurumdur. Ailedeki fiziki, sosyal ve duygusal ortam bireyin gelişimini doğrudan etkilemektedir. Bilhassa aile üyeleri arasındaki etkileşimler bireyin toplumsal konumunu belirleyebilmektedir.

Çocukların gelişimi üzerinde aile kadar akran çevresi ve okul ortamı da etkilidir. İnsan yaşamındaki kritik dönemlerden birisi olan okul öncesi dönemde verilen eğitim bireyin gelişimine yön verebilmektedir. Bu dönemde çocuğun evde aldığı eğitimle okulda aldığı eğitimin uygunluğunu sağlayıcı önlemler alınmalıdır (Oktay, 1993). Araştırmalar okul aile işbirliğinin sağlandığı, ailelerle iletişimin devamlılığını koruyan okul öncesi eğitim programlarına devam eden çocukların deneyimlerinin daha kalıcı olduğunu göstermektedir (Froiland, Peterson & Davison, 2013). Özellikle okul öncesi dönem ve ilköğretim döneminde okul ve ailenin işbirliği ile çocuğu desteklemesi büyük önem taşımaktadır (Ekinci-Vural ve Kocabaş, 2016). Okul öncesi eğitimde okul aile işbirliği kurmada aile katılımı çalışmaları büyük önem taşımaktadır.

Okul öncesinde aile katılımı; aile eğitim etkinlikleri, aile iletişim etkinlikleri, ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri ve evde yapılabilecek etkinlikler, bireysel görüşmeler ve toplantılar yönetim ve karar verme süreçlerine katılım olmak üzere yedi ana başlıkta incelenebilmektedir (Özcan ve Aydoğan, 2014). Aile katılımı çalışmalarından birisi olan aile eğitim etkinlikleri; çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı çalışmalardır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013). Aile eğitim etkinlikleri, ailelerin çocuklarının gelişimleri ve eğitimleri konusunda bilgi düzeylerinin artırılmasının ve destekleyici eğitimin verilmesinin amaçlandığı eğitim etkinlikleridir (Çamlıbel-Çakmak, 2010).

Anne baba eğitimi, ebeveyn yeterliliğini artırma amacı taşıyan ve anne babaların aktif katılım içinde olduğu dinamik bir öğrenme sürecidir (Kocayörük, 2010). Anne-baba, çocuğun ilk öğretmeni olmakta ve ilk sosyal ortamı sağlamaktadır (Ogelman, 2014). Aileler çocukların ilk öğretmenleri olarak çocukları okula başlayana kadar çocuklarının gelişim ve eğitimlerinden birinci derecede sorumludurlar (Çamlıbel-Çakmak, 2010). Aile eğitimleriyle ebeveynlerin sorumluluklarını yerine getirmelerine katkı sağlanmalı, ev ortamının eğitsel hale getirilmesine yardım edilmelidir.

Aile eğitimi etkinliklerinin çocukları okul öncesi eğitim programına devam eden ailelere uyum haftasında uygulanması önerilir, ancak uygulama zamanlarına okulların koşullarına göre okul yönetimi, öğretmen ve aileler birlikte karar verebilir. Öğretmen bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda konular ekleyebilir veya konferanslar için uzmanlar davet edebilir. Aile eğitimi bireysel veya grup toplantıları düzenlemek, konferans vermek, broşür, el kitabı veya dergi gibi basılı araçları aileye ulaştırmak veya eğitim panolarında sergilemek yoluyla yapılabilir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013).

İlgili literatür incelendiğinde, öğretmenlerle aile katılımı ile ilgili genel anlamda birçok önemli çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Ancak aile eğitim etkinliklerine ilişkin öğretmen görüşlerine yer veren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Koyuncu-Şahin (2018), 6 farklı bölge ve 17 ilde okul öncesi öğretmenleri (n=36) ve okul yöneticilerinin (n=15) kullandıkları aile iletişim

etkinliklerini ve bunları kullanma nedenlerini belirlemek; bu etkinlikleri uygulamada ortaya çıkan sorunları ve eğitimcilerin bu sorunlara dair sundukları çözüm önerilerini incelemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda aile iletişim etkinliklerinin uygulanmasına yönelik olarak öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinde farklılık ve benzerlik taşıyan noktalar olduğu, okul yöneticileri okul ile aile arasındaki iletişimin sağlanmasıyla ilgili olarak okul yönetiminin yapması gerekenlere vurgu yaparken; öğretmenlerin en çok ailelerin yapması gerekenleri vurguladıklarını; okul ve aile arasındaki iletişimi engelleyen faktörlere ilişkin ise her iki grup da özellikle aileler ile ilgili sorunlara değinildiğini belirtmiştir.

Ogelman (2014), Denizli ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı çalışmalarının incelediği araştırma sonucunda öğretmenlerin soru formundaki 32 aile katılımı çalışmasının büyük bir bölümünün (ebeveyn köşesi, afişler, eğitim panosu, haberleşme panosu, broşürler, kitapçıklar, dergi-gazeteler, haber mektupları, yazışmalar, fotoğraflar, telefon-internet görüşmeleri, video-teyp kayıtları, konferanslar, ev ziyaretleri, makale kutusu, dilek-öneri kutusu, anne-baba kütüphaneleri, ailelerin sınıf dışı etkinliklere katılımı, günlükler, anne-babaların yönetim ve karar verme süreçlerine katılımı, grup toplantısı) gerçekleştirilmediği, 11 çalışmanın (anne-baba ile ilk görüşme, tanışma toplantısı, ebeveyn toplantısı, bireysel görüşmeler, gelişim raporları, toplu dosyalar, sınıf içi eğitimlere katılma, özel günlerde anne-babayı okula davet etme, eve etkinlik gönderme, yılsonu sergisi) gerçekleştirildiğini, öğretmenlerin gerçekleştirmekte en çok zorlandıkları aile katılımı çalışmasının ev ziyaretleri olduğunu, en kolay ise bireysel görüşme olduğunu ortaya koymuştur. Ünüvar (2010), Burdur ili okul öncesi eğitim kurumlarında yürütülen aile katılımı çalışmaları konusunda ebeveyn (n=114) ve öğretmen (n=30) görüşlerini karşılaştırmak amacıyla betimsel yöntem kullanmıştır. Araştırmanın bulgularına öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımına yönelik görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Öğretmenlerin tamamının ailelerle bireysel görüşmeler ve telefon görüşmeleri yaptığını, tamamına yakınının çocukların okula bırakılıp alınması sırasında ebeveynlerle görüştiklerini ve okulda yapılan çalışmalara ait fotoğrafları ailelerin görmesi için sergilediklerini belirttiklerini, öğretmenlerin yarıdan fazlasının ise ailelere haber mektupları gönderdiğini, bilgilendirici kitapçıklar ve panolar hazırladığını, sergi ve çay düzenlediğini, okulda yapılan çalışmaların fotoğraflarını CD'ye aktararak gönderdiğini ve aileler için bilgilendirme toplantıları (konferanslar) düzenlediğini ifade ettiklerini, ancak ebeveynlerin büyük çoğunluğunun öğretmenlerin; makale ve dilek kutusu hazırlamadığını, ailelerle birlikte dergi ya da gazete çıkarmadığını, yarıya yakınının ise öğretmenlerin ailelerle resmi kanaldan yazışmadığını, aileler için afiş hazırlamadığını, sergi ya da çay düzenlemediğini, okulda yapılan çalışmaların fotoğraflarını CD'ye aktararak ailelere göndermediğini, anne-babalar için kitapçıklar oluşturmadığını söylediklerini ortaya koymuştur. Çaltık ve Kandır (2006) aile katılımı için öğretmenlerin görüşlerini inceledikleri çalışmada öğretmenlerin; ebeveyn toplantıları düzenleme, telefon görüşmeleri yapma, bülten ve bülten tahtaları hazırlama, haber mektupları gönderme, kitapçık broşür ve afiş, hazırlama, fotoğrafları ailelere gönderme şeklinde etkinliklerle aile katılımını sağladıklarını ortaya koymuşlardır.

Yapılan araştırmalarda, aile katılımı bütünsel olarak ele alınmış olup aile katılım etkinliği çeşidi olarak aile eğitim etkinliklerine yönelik öğretmen görüşlerinin ele alındığı çalışmaya

rastlanmamıştır. Yapılan bu araştırmanın özellikle uygulamada aile eğitimi etkinliklerine ilişkin mevcut duruma ortaya koyması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma ile aile eğitim etkinliklerinin etkililiğine ve verimliliğine de dikkat çekilmiştir.

Araştırmanın literatürdeki gereksinimden kaynaklandığı söylenebilir. Bu bağlamda elde edilen verilerin daha etkili aile eğitim etkinlikleri gerçekleştirilmesi yönünde alana katkı getirmesi beklenmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yer verdikleri aile eğitim etkinliklerini belirlemek ve aile eğitim etkinliklerine ilişkin sorunlar ile bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin aile eğitimi ile ilgili tercih ettikleri ve kullanmadıkları etkinlikler, nedenleri, aile eğitimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve etkili bir aile eğitimi için çözüm önerileri değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırma deseni

Araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji deseninde amaç; tüm katılımcıların bir olguya ilişkin deneyimlerinin neler olduğu tanımlanmaya çalışılır (Creswell, 2007). Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yer verdikleri aile eğitim etkinlikleri, buna yönelik sorunlar ve çözüm önerileri öğretmenlerin kendi deneyimleriyle ortaya çıkartılması amaçlandığından bu desen tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Mersin il merkezi Akdeniz ilçesindeki Koza (n=9) ve Nasrettin Hoca (n=6) bağımsız anaokullarında görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin tamamı kadındır. Mersin Akdeniz ilçesi alt sosyo ekonomik bir bölge olduğu için ve yapılan araştırmalarda alt sosyo ekonomik düzeylerde aile eğitimlerinin daha iyi sonuçlar ortaya koyduğu düşünülerek araştırma Mersin ili merkez Akdeniz ilçesinde planlanmıştır. Araştırmada kolay ulaşılabilirlik dikkate alınarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı iki bağımsız anaokulundan gönüllü 15 okul öncesi öğretmeni ile çalışılmıştır.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait demografik verilere ilişkin istatistiksel dağılımlar

Demografik özellikler	N	%
<i>Mesleki Kıdem</i>		
6-10 yıl	7	46.7
11-15 yıl	5	33.3
16-20 yıl	3	20.0
<i>Eğitim Durumu</i>		
Lisans	12	80.0
Yüksek Lisans	3	20.0
<i>Yaş</i>		
30-35 yaş	4	26.7
36-41 yaş	8	53.3
42-47 yaş	3	20.0
<i>Hizmet içi Eğitim Alma Durumu</i>		
Evet	5	33.3
Hayır	10	66.7

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 12'si lisans ve 3'ü yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlerin 5'i aile eğitimi konusunda hizmet içi eğitim almıştır. Yaşları 30 ile 47 yaş arasında; hizmet süreleri ise 6-20 yıl arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış olan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu, yaş ve hizmet içi eğitim alma durumlarına ilişkin kişisel bilgiler ile aile eğitimi konusuna yönelik dört adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Bu sorular, öğretmenlerin hangi aile katılım çalışmalarına yer verdikleri, kullanmadıkları aile eğitim etkinlikleri ve nedenleri, aile eğitimlerin kimler tarafından verildiği, aile eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların kimlerden kaynaklandığı ile etkili bir aile eğitimi için önerilerden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Öncelikle uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan veri toplama aracı araştırmacılar tarafından çoğaltılmış ve araştırma yapılan okullara gidilerek araştırma hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmaya gönüllü katılım sağlamak isteyen öğretmenlerle bireysel görüşmeler yapılmış, elde edilen veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir.

BULGULAR

Okul öncesi öğretmenlerinin yer verdikleri aile eğitim etkinliklerine dair veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Yer Verdikleri Aile Eğitim Etkinliklerine İlişkin Frekans Değerleri

Yer verilen aile eğitim etkinlikleri	f	%
Konferanslar	6	33.3
Sınıf içi etkinliklere katılım	4	22.2
Seminerler	3	16.7
Eğitim ve bilgilendirme toplantıları	3	16.7
Okul ve sınıf dışı etkinliklere katılım	2	11.1

Öğretmenlerin en çok yer verdikleri aile eğitim etkinlikleri konferanslardır (f=6).

Tablo 3. Öğretmenlerin Yer Verdikleri Aile Eğitim Etkinliklerini Yürüten Kişilere İlişkin Frekans Değerleri

Aile eğitim etkinliklerini veren kişi	f	%
Rehber öğretmen	7	46.7
Uzman konuk	5	33.3
Öğretmen	3	20.0

Öğretmenler, aile eğitim etkinliklerinin en çok okuldaki psikolojik danışman ve rehberlik uzmanları tarafından verildiğini ifade etmişlerdir (n=7).

Tablo 4. Aile Eğitim Etkinlikleri Konularına İlişkin Frekans Değerleri

Aile eğitim etkinlikleri konusu	f	%
Anne baba tutumları	5	33.3
Çocukla iletişim	4	26.7
Çocuklarda ihmal ve istismar	3	20.0
Kardeş kıskançlığı	2	13.3
Beslenme ve uyku	1	6.7

Öğretmenler, aile eğitim etkinliklerinin en çok okuldaki psikolojik danışman ve rehberlik uzmanları tarafından verildiğini ifade etmişlerdir (n=7). Öğretmenlere ayrıca hangi aile eğitim etkinliklerine yer vermedikleri sorulmuş olup sadece bir öğretmen müfredatta zorunlu olmadığı için aile eğitim çalışmalarına yer vermediğini belirtmiş olup diğer tüm öğretmenler tüm farklı çalışmalara yer verdiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Aile Eğitimi Engellerinin Kaynağına İlişkin Frekans Değerleri

Aile eğitimi sorunları	f	%
Ebeveynlerin eğitime katılmak istememesi	5	27.8
Ebeveynlerin zaman problemleri ve iş hayatı	4	22.2
Babaların aile eğitimlerine katılmak istememesi	3	16.7
Okul aile işbirliğinin yetersizliği	2	20.0
Aile eğitimlerinin süreklilik göstermemesi	2	11.1
Alınana eğitimlerin uygulamaya yansıma göstermemesi	1	5.6
Öğretmenlerin aile eğitimi konusundaki yetersizlikleri	1	5.6
Herhangi bir sorun yaşamıyorum	1	5.6

Öğretmenlerin aile eğitimlerinde en çok ebeveynlerin eğitime katılmak istememesini kodladıkları görülmüştür (f=5).

Tablo 6. Aile Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Frekans Değerleri

Aile eğitimi sorunlarının kaynağı	f	%
Veliler	7	46.7
Okul	5	33.3
Öğretmen	3	20.0

Öğretmenler aile eğitimi engel nedeni olarak en çok veli kaynaklı engelleri sıralamışlardır.

Tablo 7. Etkili Ve Verimli Bir Aile Eğitimi Önerilerine İlişkin Frekans Değerleri

Etkili ve verimli aile eğitimi ile ilgili öneriler	f	%
Aile ile iyi ilişki kurularak işbirliği sağlanmalı	5	23.9
Eğitime katılım için veli motive edilmeli	4	19.0
Ailelerin eğitimsel ihtiyaçları dikkate alınmalı	4	19.0
Veli eğitim konusunda önceden bilgilendirilmeli	3	14.3
Etkili yöntem ve teknikler kullanılmalı, eğlenceli olmalı	2	9.5
Uzman konuklar tarafından verilmeli	2	9.5
Kitle iletişim ve internet vb. ile eğitimler yaygınlaştırılmalı	1	4.8

Etkili ve verimli bir aile eğitimi için öneriler konusunda en çok kodlanan madde “Aile ile iyi ilişki kurularak işbirliği sağlanmalı” şeklindedir (f=5).

TARTIŞMA

Öğretmenlerin en çok yer verdikleri aile eğitim etkinliklerinin konferanslar olduğu belirlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin konferansları uzman kişilerin verilmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Aile eğitim etkinlikleri en çok okuldaki psikolojik danışman ve rehberlik uzmanları tarafından verildiği belirlenmiştir. Bu durum PDR uzmanına ulaşım kolaylığı ile değerlendirilebilir. Özyürek ve ark. (2015), okul öncesi eğitim kurumları ve ilkokullarda aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının nasıl yürütüldüğünü incelemek amacıyla yaptıkları araştırmada öğretmenlerin genel olarak aile eğitiminin okul rehber öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerektiği görüşünde olduklarını (%62,32) ortaya koymuşlardır.

Öğretmenlere yer vermedikleri aile eğitim etkinliklerine ilişkin veriler değerlendirildiğinde bir öğretmen müfredatta zorunlu olmadığı için aile eğitim çalışmalarına yer vermediğini belirtmiş, diğer tüm öğretmenler tüm çalışmalara yer verdiklerini söylemişlerdir. Ancak diğer bulgularla karşılaştırıldığında bu very öğretmenlerin aile eğitimi etkinlikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarıyla açıklanabilir.

Öğretmenlerin aile eğitimlerinde en çok karşılaştıkları sorun olarak ebeveynlerin eğitime katılmak istemediğini belirtmişlerdir. Aile eğitiminde, hem ebeveynlerden hem öğretmenden hem kurumdan kaynaklı bazı engellerle karşılaşılabilirler. Öğretmenler aile eğitimi engel nedeni olarak en çok veli kaynaklı engelleri sıralamışlardır. Oysa bu konuda öğretmenler de en önemli engel nedeni olduğu belirtilmektedir. Çünkü öğretmenin bakış açısı aile katılım çalışmalarını doğrudan etkilemektedir.

Etkili ve verimli bir aile eğitimi için okul aile işbirliği önerilmiştir. Aile eğitim programlarının etkinliğini öğretmenlerin bu konudaki yeterlilikleri ve uygulama şekilleri etkileyebilmektedir.

Aile eğitimi verilmeden önce ebeveynlerin ailelerin ilgi ve ihtiyaçları anket, form, görüşme formu gibi tekniklerle belirlenmelidir. Konuları seçerken konunun çok geniş ya da çok dar olmamasına, ailelerin sorunlarına yönelik olmasına ve aileler için ilgi çekici olmasına dikkat edilmeli, konuların başlıklarında olumlu ifadeler yer verilmeli, toplantıların nerede, ne zaman olacağı ve ne kadar süreceği konusunda ailelere önceden bilgi verilmeli, toplantılar sırasında ailelere çocuk bakım hizmeti sağlanmalı, katılımcıların ihtiyaçlarına yönelik oturumlar için mekân seçimine, eğitim için aralara ve eğitim süresince kullanılacak materyallere karar verilmeli, katılımcılara destek alabilecekleri kitaplar ve kaynakların bulunmasını sağlama konusunda rehberlik etmeli, eğitim sonrasında katılımcılara ikram edilecek yiyecek ve içecek hazırlığı planlanmalıdır. Yüz yüze eğitimler mümkün olduğunca küçük gruplarla, katılımcıların etkin olduğu şekilde gerçekleştirilmeli, “U” düzeninde oturmaları sağlanmalı eğitim sırasında görsel, işitsel ve teknolojik araçlar kullanılmalıdır. Ortamın aydınlatma ve ısı durumu kontrol edilmeli, hoş bir ortam yaratılmasına özen gösterilmelidir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013).

SONUÇ

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yer verdikleri aile eğitim etkinliklerini belirlemek ve aile eğitim etkinliklerine ilişkin sorunlar ile bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin aile eğitim etkinlikleri için en çok konferanslara yer verdikleri (f=6), aile eğitim etkinliklerinin en çok okuldaki psikolojik danışman ve rehberlik uzmanları tarafından verildiği (n=7), en çok anne baba tutumları konusunda aile eğitimleri yapıldığı (n=5) belirlenmiştir. Öğretmenler aile eğitimlerinde engel olarak öncelikle veli kaynaklı engelleri sıraladıkları (n=7), bu konuda en çok ebeveynlerin eğitime katılmak istemediğini ifade etmişlerdir (f=5). Etkili ve verimli bir aile eğitimi için öneriler konusunda ise en çok okul aile işbirliğine değinilmiştir (f=5).

ÖNERİLER

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, ailenin çocukla bir bütün olarak değerlendirilmesi, öğretmenlere aile eğitimi konusunda hizmet içi eğitimler verilmesi, konferansların yanı sıra toplantılar, broşürler, makale ve dergiler, eğitim panoları gibi diğer aile eğitim etkinliklerine yer verilmesi, aile eğitimi verilmeden önce mutlaka ihtiyaç analizi yapılması önerilmektedir. Araştırmacılara ise bu konuyu daha geniş bir örneklem grubuyla tekrar değerlendirmeleri, aile eğitim etkinliklerinin ayrı ayrı ele alınarak araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Çaltık, İ. & Kandır, A. (2006). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin 2002 Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımının Sağlanmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", I. Uluslar Arası Ev Ekonomisi Kongresi, Ankara.

Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research desing: Choosing among five approaches*. (2nd Press). SAGE Publications.

Çamlıbel-Çakmak, Ö. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (20), 1-17.

Ekinci-Vural, D. & Kocabaş, A. (2016). Okul öncesi eğitim ve aile katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz-2016 15 (59), 1174-1185.

Froiland, J. M., Peterson, A., & Davison, M. L. (2013). The Long-Term Effects of Early Parent Involvement and Parent Expectation in the USA. *School Psychology International*, 34(1), s. 33-50.

Kocayörük, E. (2010). *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2010, 4 (33), 37-45

Koyuncu-Şahin, M. (2018). Okul öncesi eğitimde aile iletişim etkinliklerine yönelik öğretmen ve yönetici bakış açıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 11(55), 670-684.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)*. MEB, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Ogelman, H.G. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı çalışmaları: Denizli ili örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(17), 259-284.

Oktay, A. (1993). Okul ortamı ve veli-öğretmen ilişkisinin okul başarısına etkisi. *Yaşadıkça Eğitim*, Sayı 30, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.

Özcan, Ç. & Aydoğan, Y. (2014). Aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 202, 19-36.

Özyürek, A., Adıbatmaz, M., Çetin, A., Meriç, A., Kılınç, N., Erzurumluoğlu, Ş., Yücesan, Y. & Atalay, D. (2015). Okul öncesi eğitim kurumu ve ilkokullarda aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 28-43.